

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	31.
Nastavna cjelina / tema	IV. CRKVA TIJEKOM POVIJESTI
Nastavna jedinica / podtema	3. Redovništvo u srednjem vijeku

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV B.6.3. Učenik objašnjava poslanje, mjesto i služenje pape, biskupa i svećenika, redovnika i vjernika laika u Crkvi.

OŠ KV C.6.2. Učenik objašnjava Isusov poziv za izgradnju pravednijega i boljega svijeta.

OŠ KV D.6.1. Učenik navodi pozitivnu i negativnu stranu Crkve u srednjem vijeku i prepoznaje stalnu potrebu »pročišćavanja« Crkve od ljudskih mana i usmjeravanje prema božanskoj.

OŠ KV D.6.1. Učenik navodi primjere kršćanskoga djelovanja u društvu.

Ključni pojmovi	redovništvo, Cluny, obnova Crkve, prosjački redovi, sv. Franjo Asiški, sv. Dominik, franjevci, dominikanci, siromaštvo, služenje
Središnje / problemsko pitanje	Kako su redovničke obnove i prosjački redovi pomagali Crkvi da se vraća Evanđelju?
Nastavne metode	razgovor, vodič slaganja / neslaganja, rad na tekstu, uspoređivanje, rad sa slikom, interpretacija molitve i pjesme, shematski prikaz, analiza umjetničkoga djela, crtanje bojicama, poučna priča, formativna provjera
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik, str. 36, radna bilježnica, str. 52–53, digitalni udžbenik, bilježnica, fotografije Clunyja, tekstovi o sv. Franji i sv. Dominiku, molitve sv. Franje, Pjesma stvorova, reprodukcije, radni predlošci, projektor / pametna ploča, papir i bojice
Međupredmetne poveznice	Hrvatski jezik – sažimanje i tumačenje teksta; Osobni i socijalni razvoj – služenje, dijeljenje i suradnja; Likovna kultura – doživljaj i analiza umjetničkih djela; Učiti kako učiti – izdvajanje i organiziranje informacija

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: odgovori tijekom obrade, radni predlošci o Clunyju, Franji i Dominiku, tumačenje izvora i umjetničkih djela te formativna provjera.

Vrednovanje kao učenje: samovrednovanje kroz tri razine razumijevanja redovničke obnove i služenja.

Vrednovanje naučenoga: formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Gospodine Isuse, kada se udaljimo od jednostavnosti Evandjelja, probudi u nama želju za obnovom. Uči nas poput svetoga Franje i svetoga Dominika živjeti ponizno, tražiti istinu, služiti drugima i donositi mir. Amen.

Alternativa: Vjeroučitelj će pročitati jednu rečenicu iz molitve sv. Franje za mir: „Gdje je nesloga, da donosim jedinstvo.“ Nakon kratke tišine učenici u sebi izaberu jedno mjesto na kojemu danas mogu pridonijeti miru.

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 51.“

Ili:

„Učenici će izraditi malu razglednicu „Pozdrav iz glagoljaške Hrvatske“ i na njoj glagoljicom napisati jednu kratku riječ po izboru, primjerice MIR, DOM ili VJERA.“

Motivacija:

Vjeroučitelj će prikazati dvije fotografije samostana u Clunyju bez objašnjenja. Učenici u paru biraju jednu od dviju rečenica: „Ovo je mjesto bijega od svijeta“ ili „Ovo je mjesto iz kojega se može mijenjati svijet“ i kratko obrazlažu izbor. Cilj nije odmah dobiti točan odgovor nego otvoriti pitanje čemu služi redovnička zajednica.

Cluny

Cluny – klaustor

Ovo je mjesto bijega od svijeta. ili: Ovo je mjesto iz kojega se može mijenjati svijet.

Razgovor:

- Što vam prvo upada u oči na ovim prostorima? (Velik zajednički prostor, crkva, hodnici, zatvoren i uređen sklop.)
- Koje bi se aktivnosti mogle odvijati u takvu prostoru? (Molitva, rad, učenje, zajednički život.)
- Zašto bi Crkvi u nekom povijesnom trenutku mogla trebati obnova? (Kad se udalji od svojega poslanja i evanđeoskih vrijednosti.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo redovničku obnovu u srednjem vijeku, samostan u Clunyju te sv. Franju Asiškoga i sv. Dominika. Posebno ćemo uočiti kako siromaštvo, služenje, znanje i naviještanje mogu obnoviti zajednicu. Istraživat ćemo: Kako su redovničke obnove i prosjački redovi pomagali Crkvi da se vraća Evanđelju?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (individualni rad, rad u paru i zajednička provjera, 12 minuta)

a) Prije čitanja učenici će uz pet tvrdnji zapisati S (slažem se) ili N (ne slažem se). Zatim čitaju cijeli glavni tekst „Redovništvo“, udžbenik, str. 36, provjeravaju svoje početne odgovore i u paru uz svaku promijenjenu odluku navode dokaz iz teksta.

Rješenje: 1. N; 2. S; 3. N; 4. S; 5. S. Učenici promjenu odgovora obrazlažu rečenicom iz glavnoga teksta.

TVRDNJA	PRIJE	POSLIJE
U srednjem vijeku Crkva nije trebala nikakvu obnovu.	_____	_____
Samostan u Clunyju povezuje se s obnovom redovništva u 10. stoljeću.	_____	_____
Prosjački redovi birali su raskoš i udaljenost od ljudi.	_____	_____
Franjevci i dominikanci propovijedali su, bili misionari i brinuli se za ugrožene.	_____	_____
Isus u Mt 20,26–27 veličinu povezuje sa služenjem.	_____	_____

b) Izborna: Učenici će pogledati animirani film o sv. Franji Asiškom; 26:40; Izvor: YouTube

[klikni ovdje – poveznica](#)

Ili ovdje:

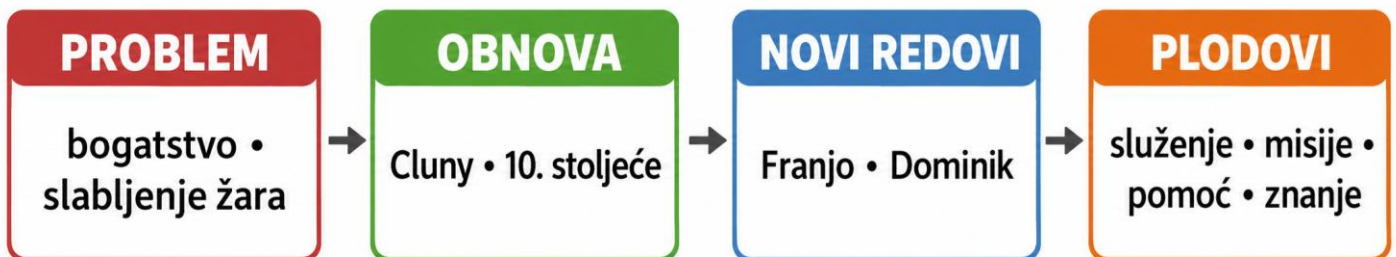
[klikni ovdje – poveznica](#)

Ili:
 Učenici će pročitati tekst „Redovništvo“, udžbenik, str. 36, zatim odgovarati na pitanja i promotriti shematski prikaz.

Razgovor:

- Što se tijekom srednjega vijeka dogodilo s početnim misionarskim zanosom Crkve? (Postupno je slabio, a bogatstvo i svjetovna moć udaljavali su dio Crkve od izvornoga poslanja.)
- Zašto se javila potreba obnove? (Zbog bogatstva, povezanosti sa svjetovnom moći i slabljenja duhovnoga žara.)
- Što se dogodilo u Clunyju u 10. stoljeću? (Započeo je oblik redovničke obnove usmjeren na molitvu, siromaštvo i predanost Bogu.)
- Tko su sv. Franjo Asiški i sv. Dominik? (Utemeljitelji franjevaca i dominikanaca, novih prosjačkih redova.)
- Kako su prosjački redovi služili ljudima? (Propovijedali su, bili misionari, pomagali ugroženima i djelovali na sveučilištima.)
- Koju poruku Isus daje u Mt 20,26–27? (Veličina se pokazuje služenjem, a ne vladanjem nad drugima.)

Shematski prikaz i ključni naglasci:

Kršćanski naglasak: Obnova Crkve započinje vraćanjem Evandjelju – molitvom, poniznošću, siromaštvom i služenjem ljudima.

Aktivnost 2: Cluny – početak obnove (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će iz glavnoga teksta izdvojiti četiri podatka o Clunyju: stoljeće, problem na koji obnova odgovara, temeljne vrijednosti i širenje. Nakon samostalnoga rada odgovore provjeravaju s učenicom do sebe.

Rješenje: 10. stoljeće; odgovor na duhovno slabljenje i povezanost Crkve s bogatstvom i moći; siromaštvo i predanost Bogu; tijekom iduća dva stoljeća duh obnove širi se na više od 3000 samostana.

Radni predložak:

KADA?	ZAŠTO OBNOVA?	NA ČEMU SE TEMELJI?	ŠTO SE DOGODILO DALJE?

Aktivnost 3: Samostan koji govori (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će promotriti dvije fotografije samostana u Clunyju iz digitalnoga udžbenika. Jedan učenik opisuje vanjštinu, drugi klaustar / unutarnje dvorište. Zatim zajedno zaključuju koje su potrebe zajedničkoga redovničkog života takav prostor mogao podupirati.

Rješenje: Mogući zaključci: prostor za zajedničku molitvu, rad, učenje, tišinu i život zajednice. Fotografije pomažu uočiti da samostan nije samo zgrada nego mjesto uređena zajedničkog života.

Samostan u Clunyju

Samostan u Clunyju – – klaustar

Aktivnost 4: Sv. Franjo – od bogatstva do služenja (rad u skupinama, 10 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će pročitati tekst o sv. Franji Asiškom, digitalni udžbenik, str. 36. Svaka skupina dobiva jedan zadatak: 1. prije obraćenja, 2. trenutak promjene, 3. novi način života, 4. što je ostavio Crkvi. Izvjestitelji iznose sažetak u najviše tri rečenice.

Rješenje: Prije obraćenja: bogatstvo i zabave. Promjena: bolest i poziv „Franjo, popravi moju Crkvu“. Novi život: siromaštvo, služenje i naviještanje. Baština: franjevci, klarise, Treći red i primjer jednostavnosti te ljubavi prema ljudima i stvorenom svijetu.

Giotto, Franjo Asiški – digitalni udžbenik

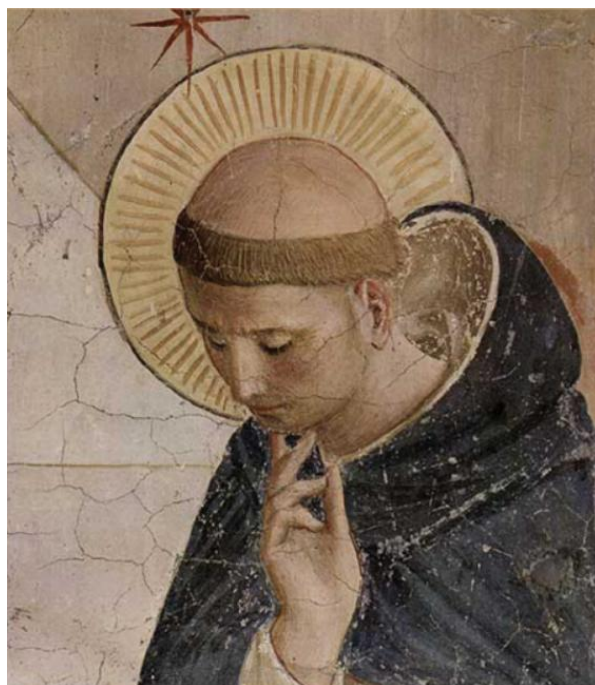
SV. FRANJO ASIŠKI (1181.–1226.)

Sv. Franjo je rođen u Italiji u gradu Assisiju. Potjecao je iz imućne obitelji; otac mu je bio trgovac, majka plemkinja. Živio je rastrošno, volio je materijalne stvari i zabave. Želio je postati vitez ili trgovac tkaninama kao njegov otac. U mladosti se ozbiljno razbolio i ozdravio. Bolest ga je u potpunosti promijenila. Tijekom bolesti počeo je razmišljati o smislu života i ispraznosti zabava. Jednom je pred raspelom čuo Isusov poziv: „Franjo, popravi moju Crkvu“. Najprije je popravljao crkvenu zgradu, a ubrzo je shvatio da je riječ o obnovi Crkve kao zajednice. Sve ostavlja i počinje naviještati Evanđelje, siromaštvo i služenje. Nije postao svećenik jer se nije smatrao dostojnim svećeničkoga poziva; bio je đakon i redovnik. Njegovim putem krenuli su i drugi te je 1208. utemeljio Red manje braće – franjevce. Sastavio je jednostavno Pravilo: čistoća, poslušnost, poniznost i siromaštvo. Učio je braću da dobro misle, govore i rade, da poštuju tuđe mišljenje i ne osuđuju one koji žive drukčije. Bio je primjer jednostavnosti, skromnosti i plemenitosti. Zajedno sa sv. Klarom utemeljio je ženski red klarisa, a nadahnuo je i Treći franjevački red. Volio je ljude, životinje i prirodu – sve što je Bog stvorio.

Aktivnost 5: Sv. Dominik – znanjem i propovijedanjem (individualni rad, 9 minuta)

Učenici će pročitati tekst o sv. Dominiku. U tablicu upisuju pet ključnih podataka, a zatim jednom rečenicom objašnjavaju zašto su u njegovu poslanju važni i znanje i siromaštvo.

Rješenje: Rođen u Burgosu; obrazovan kod ujaka svećenika; studirao filozofiju i teologiju; pomagao siromasima; 1215. osnovao Red propovjednika. Znanje je služilo razumljivom i odgovornom naviještanju, a siromaštvo je potvrđivalo vjerodostojnost života.

SV. DOMINIK (1171.–1221.)

Sv. Dominik je rođen u Španjolskoj, u pokrajini Burgos. Kao petogodišnjak povjeren je ujaku svećeniku na odgoj i školovanje. Živio je u vrijeme sv. Franje, kada je Crkva bila okrenuta materijalizmu i kada su vladala razna krivovjerja. Odlučio je posvetiti se Bogu kao siromašni propovjednik. Studirao je filozofiju i teologiju. Bio je vrlo osjetljiv na siromaštvo i prodao je sve svoje knjige kako bi pomogao siromasima. Godine 1215. osnovao je dominikance, odnosno Red propovjednika. Želio je da njegovi sljedbenici učenjem, propovijedima, primjernim životom i siromaštvom svjedoče katoličku vjeru. Dominikanski red jedan je od prosjačkih redova nastalih kao reakcija na stanje u Crkvi i društvu, posebno na raskošan život tadašnjega svećenstva te djelovanje sekti koje su širile krivovjerja.

Dominikanci nisu bili vezani samo uz jedan samostan: bili su među ljudima, studirali i propovijedali.

Radni predložak:

PODRIJETLO	ŠTO JE UČIO?	ODNOS PREMA SIROMAŠNIMA	1215.	POSLANJE REDA

Aktivnost 6: Tko želi biti prvi, neka služi (rad u paru, 8 minuta)

Rad u paru. Učenici će pročitati Isusove riječi Mt 20,26–27 i sedam zaključaka iz udžbenika. Svaki par bira tri zaključka i uz svaki smišlja jedan primjer iz škole, obitelji ili razreda.

Rješenje: Primjeri ovise o učenicima; važno je da pokazuju služenje, dijeljenje, poniznost, poslušnost, znanje u službi dobra i ljubav prema drugima.

Mt 20,26–27

„Naprotiv, tko hoće da među vama bude najveći, neka vam bude poslužitelj. I tko god hoće da među vama bude prvi, neka vam bude sluga.“

- Od sreće nije puno imati, već puno davati.
- Poniznost, a ne oholost, čovjeka čini velikim.
- Poslušnost, ne naređivanje, donosi sklad i mir.
- Dijeliti raduje više nego gomilati.
- Znanje je bogatstvo koje te čini jednostavnijim.
- Voljeti druge važnije je nego biti voljen.
- Smisao života jest živjeti za druge, ne za sebe.

Aktivnost 7: Molitva koja postaje djelom (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će pročitati dvije molitve iz digitalnoga udžbenika. Svaka skupina odabire jednu rečenicu koja može postati konkretno djelo tijekom dana te objašnjava kako.

Rješenje: Primjer: „Gdje je nesloga, da donosim jedinstvo“ može postati djelo tako da učenik ne potiče svađu, sasluša obje strane i pomogne dogovoru.

MOLITVA SV. FRANJE ASIŠKOG

Višnji i slavni Bože, rasvijetli tmine srca moga i daj mi pravu vjeru, čvrsto ufanje i savršenu ljubav, razum i znanje, Gospodine, da vršim tvoju svetu i istinitu zapovijed. Amen.

MOLITVA SV. FRANJE ZA MIR

Gospodine, učini me oruđem svoga mira: Gdje je mržnja, da donosim ljubav! Gdje je uvreda, da donosim praštanje! Gdje je nesloga, da donosim jedinstvo! Gdje je zabluda, da donosim istinu! Gdje je sumnja, da donosim vjeru! Gdje je očaj, da donosim nadu! Gdje je tama, da donosim svjetlo! Gdje je žalost, da donosim radost! Gospodine, učini da ne tražim da me tješe, nego da ja tješim druge; da ne zahtijevam da me razumiju, nego da se trudim razumjeti druge; da ne tražim samo da me ljube, nego da i ja ljubim druge! Jer tko daruje, prima; tko prašta, bit će mu oprošteno i tko umire sebi, rađa se za vječni život!

Aktivnost 8: Pjesma stvorova – zahvalnost za stvoreni svijet (individualni rad, 9 minuta)

Učenici će pročitati „Pjesmu stvorova“ iz digitalnoga udžbenika. U tekstu izdvajaju sve stvorene stvarnosti kojima Franjo zahvaljuje Bogu i zatim ih razvrstavaju u NEBO – ZEMLJA – LJUDI / ŽIVOT.

Rješenje: Nebo: Sunce, Mjesec, Zvijezde, Vjetar, Zrak, Oblak, Vedrina. Zemlja: Voda, Oganj, Zemlja, plodovi, cvijeće i bilje. Ljudi / život: oni koji opraštaju, podnose teškoće u miru i tjelesna smrt.

NEBO – ZEMLJA – LJUDI / ŽIVOT

PJESMA STVOROVA

Svevišnji, svemožni, Gospodine dobri, tvoja je hvala i slava i čast i blagoslov svaki. Tebi to jedinom pripada, dok čovjek nijedan dostojan nije ni da ti sveto spominje ime.

Hvaljen budi, Gospodine moj, sa svim stvorenjima svojim, napose s bratom, gospodinom Suncem: od njega nam dolazi dan i svojim nas zrakama grije. Ono je lijepo i sjajne je svjetlosti puno, slika je, Svevišnji, tvoga božanskoga sjaja.

Hvalite i blagoslivljajte Gospodina moga, zahvaljujte njemu, služite njemu svi u poniznosti velikoj.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po bratu našem Mjesecu i sestrama Zvijezdama. Njih si sjajne i drage i lijepe po nebu prosuo svojem.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po bratu našem Vjetru, po Zraku, Oblaku, po jasnoj Vedrini i po svakom vremenu tvojem, kojim uzdržavaš stvorove svoje.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestrici Vodi, ona je korisna, ponizna, draga i čista.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po bratu našem Ognju, koji nam tamnu rasvjetljuje noć. On je lijep i ugodan, silan i jak.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestri i majci nam Zemlji. Ona nas hrani i nosi, slatke nam plodove, cvijeće šareno i bilje donosi.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po onima koji opraštaju iz ljubavi tvoje i podnose rado bijede života; blaženi koji sve podnose s mirom, jer ćeš ih vječnom okruniti krunom.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestri nam tjelesnoj smrti, kojoj nijedan smrtnik umaći neće. Jao onima koji u smrtnom umiru grijehu; a blaženi koje ti nađeš po volji presvetoj svojoj, jer druga im smrt nauditi neće.

Aktivnost 9: Što mogu naučiti od sv. Franje? *(rad u skupinama, 7 minuta)*

Rad u skupinama. Učenici će na temelju životopisa sv. Franje i sadržaja koji su dosad obradili oblikovati pet kratkih pouka pod naslovom „Što mogu naučiti od sv. Franje?“. Svaka pouka mora biti napisana glagolom: služiti, dijeliti, praštati, poštovati, zahvaljivati ili sličnim glagolom.

Rješenje: Moguće pouke: služiti umjesto vladati; dijeliti s potrebnima; živjeti jednostavno; poštovati ljude i stvoreni svijet; zahvaljivati Bogu; ne osuđivati druge.

- Što mogu naučiti od sv. Franje? (5 pouka)

glagoli: služiti, dijeliti, praštati, poštovati, zahvaljivati

Aktivnost 10: Velike stvari su jednostavne (rad u paru, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će protumačiti misao Lava Nikolajeviča Tolstoja iz udžbenika: „Velike stvari su uvijek jednostavne i skromne.“ Jedan učenik povezuje misao sa sv. Franjom, drugi sa sv. Dominikom; zatim zajednički pišu jednu rečenicu.

Rješenje: Franjo pokazuje jednostavnost i siromaštvo; Dominik pokazuje skromnost, znanje i služenje. Obojica su obnovu Crkve tražila u vjerodostojnom životu, a ne u raskoši.

Aktivnost 11: Franjo i Dominik – različiti darovi, isto poslanje (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će usporediti Franju i Dominika. U posljednji red upisuju što im je zajedničko.

Rješenje: Franjo: Assisi, 1208., franjevci, naglasak na jednostavnosti, siromaštvu i ljubavi prema stvorenju. Dominik: Burgos, 1215., dominikanci, naglasak na učenju i propovijedanju. Zajedničko: obnova Crkve, siromaštvo, služenje i naviještanje Evanđelja.

Radni predložak:

	SV. FRANJO	SV. DOMINIK
MJESTO	_____	_____
RED / GODINA	_____	_____
POSEBAN NAGLASAK	_____	_____
ZAJEDNIČKO	_____	

Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti (rad u skupinama, 10 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će promotriti tri prikaza sv. Franje i sv. Dominika: Giuseppe de Ribera – Sveti Franjo Asiški; Vlaho Bukovac – Sveti Dominik; Giotto – Franjo Asiški. Najprije opisuju prvi dojam, zatim boje i svjetlo, položaj tijela i geste, predmete / odjeću, raspoloženje te tek na kraju povezuju prikaz sa životom i poslanjem svetca.

Giuseppe de Ribera, Sveti Franjo Asiški

Vlaho Bukovac, Sveti Dominik

Giotto, Franjo Asiški

Informativno o umjetnicima:

Giuseppe de Ribera (1591.–1652.) bio je španjolski barokni slikar koji je djelovao ponajviše u Napulju, poznat po snažnim religioznim prizorima i kontrastima svjetla i sjene.

Vlaho Bukovac (1855.–1922.) bio je hrvatski slikar iz Cavtata i jedan od najvažnijih umjetnika hrvatske moderne.

Giotto di Bondone (oko 1267.–1337.) bio je talijanski slikar i graditelj poznat po freskama i prirodnijem prikazu ljudi i osjećaja.

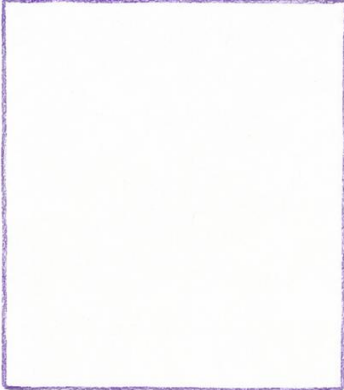
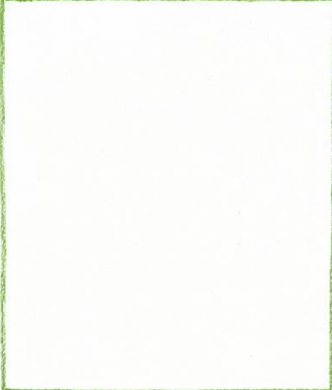
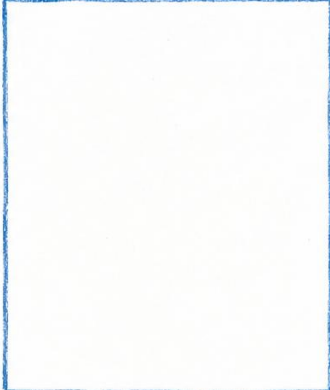
Razgovor:

- Kakav je vaš prvi dojam o prikazima? (Ozbiljni, mirni, molitveni; odgovori mogu biti različiti.)
- Koje boje i odnos svjetla i sjene najviše primjećujete? (Na nekim djelima prevladavaju tamni i zemljani tonovi, a lice i ruke privlače pažnju.)
- Što nam položaj tijela, pogled i ruke govore o likovima? (Upućuju na molitvu, poniznost, sabranost ili služenje.)
- Koji detalji pomažu prepoznati redovnički život? (Habit, skromna odjeća, molitveni stav i jednostavnost.)
- Kako umjetnik prikazuje poruku obnove i služenja? (Svetci su prikazani bez raskoši, usmjereni prema Bogu i poslanju.)

Aktivnost 13: Četiri lica redovničke obnove (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će u četiri polja nacrtati: CLUNY, SV. FRANJO, SV. DOMINIK i SLUŽENJE. U svakom polju mora biti jedan prepoznatljiv simbol i najviše četiri riječi koje objašnjavaju doprinos.

Radni predložak:

❤️ NACRTAJ I NAPIŠI KRATKU REČENICU. ❤️			
CLUNY	SV. FRANJO	SV. DOMINIK	SLUŽENJE
			

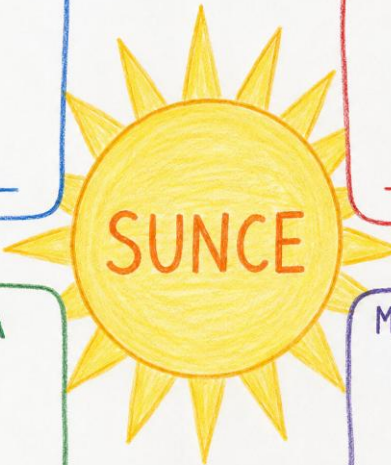
Mogući primjer rješenja:

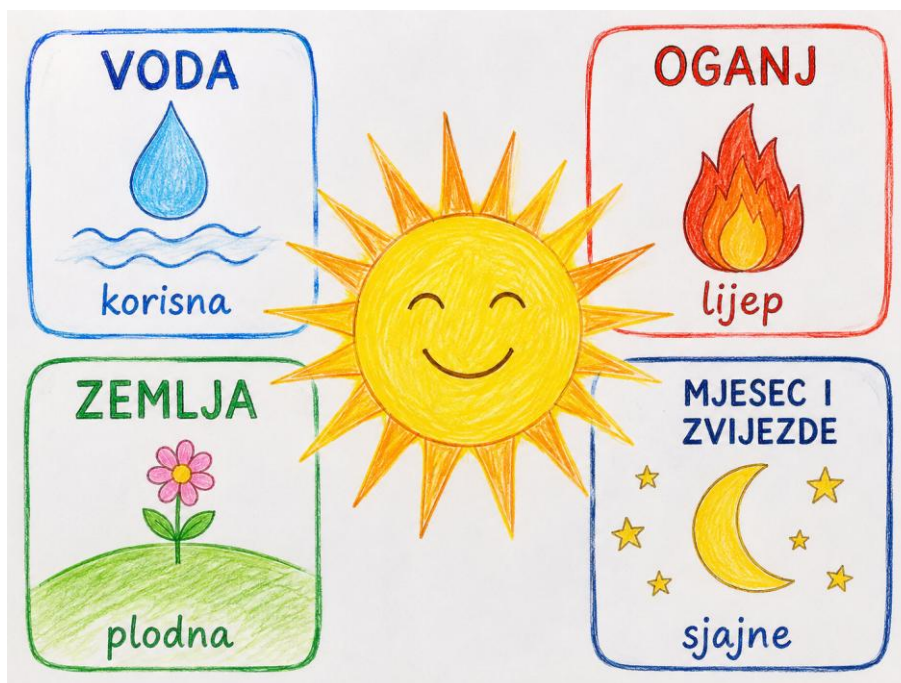
Aktivnost 14: Pjesma stvorova u bojama (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će u sredinu nacrtati Sunce, a oko njega četiri polja: VODA – OGANJ – ZEMLJA – MJESEC I ZVIJEZDE. U svakom polju crtaju jednostavan simbol i uz njega dopisuju jednu riječ kojom Franjo opisuje Božji dar.

Radni predložak:

VODA 	OGANJ
 SUNCE	MJESEC I ZVIJEZDE
ZEMLJA 	

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 15: Poučna priča *(individualni rad i razgovor, 7 minuta)*

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Najbolje mjesto

U školi se pripremala humanitarna akcija. Leon je odmah predložio veliki plakat sa svojim imenom jer je želio da svi znaju čija je ideja. Mia je tiho slagala kutije i pitala što još treba napraviti. Kad je stiglo mnogo darova, Leon se naljutio što učitelj nije posebno pohvalio njegov prijedlog. Tada je primijetio da je Mia već sat vremena pomagala drugima, a da je nitko nije ni fotografirao. „Zašto se toliko trudiš ako nitko neće znati?“ pitao ju je. Mia je odgovorila: „Ako je nekome lakše zbog toga, dovoljno mi je.“ Leon se sjetio riječi da najveći bude poslužitelj. Skinuo je papir sa svojim imenom i pomogao nositi posljednje kutije. Na kraju je shvatio da se vrijednost dobra ne mjeri time koliko ga ljudi vide, nego koliko nekome koristi.ž

Razgovor:

- Zašto je Leon želio veliki plakat sa svojim imenom? (Htio je da svi znaju da je to njegova ideja.)
- Zašto je Mia pomagala iako je nitko nije posebno hvalio? (Bilo joj je važno da svojim radom nekome pomogne.)
- Što je Leon na kraju naučio? (Da se vrijednost dobra mjeri time koliko nekome koristi, a ne koliko ga drugi primijete.)

Pouka: Služenje ne traži prvo mjesto; dobro je veliko i kada je jednostavno i neprimjetno.

Aktivnost 16: Zapišimo! *(individualni rad uz zajedničku provjeru, 7 minuta)*

Učenici će u bilježnicu dovršiti kratku konceptualnu mrežu. Svaku prazninu dopunjuju jednom riječju ili kratkim izrazom.

Rješenje: Cluny – obnova; Franjo – franjevci / siromaštvo; Dominik – dominikanci / propovijedanje; prosjački redovi – služenje; Mt 20 – sluga; zajednički cilj – obnova Crkve po Evanđelju.

REDOVNIŠTVO U SREDNJEM VIJEKU

CLUNY → _____

SV. FRANJO → _____

SV. DOMINIK → _____

PROSJAČKI REDOVI → _____

Mt 20,26–27 → _____

ZAJEDNIČKI CILJ → _____

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 52–53 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera (frontalni rad i individualni odgovor, 6 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati šest kratkih pitanja. Učenici odgovaraju jednom riječju ili kratkom rečenicom, a nakon svaka dva pitanja jedan učenik obrazlaže odgovor.

- S kojim se samostanom povezuje velika redovnička obnova u 10. st.? (Cluny.)
- Koja su dva velika prosjačka reda iz 12. i 13. st.? (Franjevci i dominikanci.)
- Što je Franjo čuo pred raspelom? (Poziv: „Franjo, popravi moju Crkvu.“)
- Koji je red Dominik osnovao 1215.? (Red propovjednika – dominikance.)
- Navedi jednu zajedničku vrijednost Franje i Dominika. (Siromaštvo, služenje, naviještanje, poniznost...)
- Kako Isus opisuje onoga koji želi biti najveći? (Kao poslužitelja / slugu.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (individualni rad, rad u paru ili rad u skupinama, 12 minuta)

Nedigitalna alternativa: Učenici će u paru složiti šest kartica u slijed Franjina života: BOGATSTVO – BOLEST – „POPRAVI MOJU CRKVVU“ – SIROMAŠTVO – RED MANJE BRAĆE – SLUŽENJE. Nakon slaganja jednom rečenicom objašnjavaju prijelaz između susjednih kartica.

Rješenje: Slijed: bogatstvo → bolest → poziv „Popravi moju Crkvu“ → siromaštvo → Red manje braće → služenje.

Radni predložak:

SLUŽENJE – BOLEST – BOGATSTVO – RED MANJE
BRAĆE – „POPRAVI MOJU CRKVVU“ – SIROMAŠTVO

1	2	3	4	5	6
_____	_____	_____	_____	_____	_____

Aktivnost 20: Mikropauza (frontalni rad, 2 minute)

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Vjeroučitelj izgovori broj 1, 2, 3 ili 4. Učenici bez govora rade dogovoreni pokret: 1 – podignu ruke, 2 – dotaknu ramena, 3 – jednom čučnu, 4 – okrenu dlanove prema gore. Nakon šest brzih znakova vjeroučitelj kaže „stop“, učenici sjednu i nastavljaju rad.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja.

Razgovor:

- Zašto zajednica treba obnovu čak i kada ima dugu tradiciju? (Jer se ljudi mogu udaljiti od prvotnoga poslanja i vrijednosti.)
- Što od Franje ili Dominika može biti korisno u razredu danas? (Služenje, skromnost, dijeljenje, znanje, mir, poštovanje.)
- Kako razlikovati jednostavnost od nemara? (Jednostavnost bira ono bitno i odgovorno; nemar zanemaruje obveze.)

Sinteza:

Učenici će napraviti usmeni 3–2–1: navode 3 ključna pojma, 2 načina služenja i 1 rečenicu koja odgovara na središnje pitanje.

Mogući odgovor: Cluny – Franjo – Dominik; služenje i naviještanje / pomoć i znanje; redovnička obnova vraća Crkvu molitvi, siromaštvu i služenju po Evanđelju.

Zaključak vjeroučitelja: Srednjovjekovna Crkva imala je razdoblja slabljenja, ali i snažne pokrete obnove. Cluny, sv. Franjo i sv. Dominik pokazuju da se obnova ne događa prvenstveno većom moći, nego povratkom molitvi, jednostavnosti, znanju i služenju.

Samovrednovanje:

Učenici će odabrati razinu koja najbolje opisuje koliko sigurno mogu objasniti redovničku obnovu, Franju i Dominika. Izbor mogu zadržati za sebe.

3	Mogu samostalno objasniti Cluny, Franju, Dominika i smisao prosjačkih redova.
2	Razumijem glavne ideje, ali trebam jedan podsjetnik.
1	Trebam dodatno objašnjenje i još jedan primjer.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 52–53.

Ili:

Učenici će odabrati jednu misao sv. Franje ili sv. Dominika iz današnjega sata i u dvije rečenice napisati kako se može živjeti u školi.

Izborna domaća zadaća: Učenici će u svojoj okolini uočiti jedan primjer jednostavnoga služenja drugima i zapisati samo što je učinjeno, bez navođenja imena ili osobnih podataka.

Završna molitva:

Gospodine, hvala Ti za ljude koji su Crkvu obnavljali poniznošću i služenjem. Daj da i mi ne tražimo prvo

mjesto, nego otvorene oči za potrebe drugih, razboritost da učimo i hrabrost da činimo dobro. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, domaća zadaća, motivacija i najava teme	7 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	10 minuta
Aktivnost 4: Sv. Franjo – od bogatstva do služenja	7 minuta
Aktivnost 6: Tko želi biti prvi, neka služi	5 minuta
Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti	5 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Aktualizacija, sinteza, samovrednovanje i molitva	6 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici objasniti zašto se u srednjem vijeku javila potreba redovničke obnove?
- ☐ Mogu li povezati Cluny s obnovom redovništva u 10. stoljeću?
- ☐ Mogu li razlikovati naglaske sv. Franje i sv. Dominika te navesti što im je zajedničko?
- ☐ Mogu li objasniti što znači prosjački red i kako su takvi redovi služili ljudima?
- ☐ Mogu li poruku Mt 20,26–27 povezati sa služenjem i svakodnevnim životom?